

Filosofická fakulta Masarykovy university

JOSEF ŠMAJS
JOSEF KROB

Úvod do ontologie

Ontologie kultury?

Dvě evoluce a informace?

Konflikt biosféry a technosféry

Pohyb dynamický a strukturní

Plyne čas ve vesmíru?

Bytí, prostor, čas,
pohyb, evoluce,
struktura, systém, řád,
informace,
vesmír, kultura,
člověk

Brno 1994

Obsah

0.1 Úvod	6
0.2 Co je ontologie?	8

I Základní ontologické kategorie 11

1 Bytí, hmota a problém obecných kategorií 12

1.1 Problém definice	13
1.2 Pojem „hmota“ v dějinách	16
1.3 Současnost	21
1.4 Vybrané texty	25
1.4.1 Aristotelés ze Stageiry	25
1.4.2 Pierre Teilhard de Chardin	27
1.4.3 Rudolf Carnap	29

2 Prostor 32

2.1 Utváření pojmu „prostor“	32
2.2 Pojetí prostoru v dějinách	35
2.3 Moderní věda a prostor	39
2.4 Vybrané texty	44
2.4.1 Aristotelés ze Stageiry	44
2.4.2 Giordano Bruno	46
2.4.3 Albert Einstein	48

3 Čas 50

3.1 Historie pojmu	50
3.2 Základní vlastnosti času	54
3.3 Čas a vesmír	55
3.4 Nefyzikální koncepce času	58

3.5	Vybrané texty	61
3.5.1	Augustin Aurelius	61
3.5.2	John Locke	62
3.5.3	Emanuel Rádl	64
4	Pohyb	67
4.1	Výchozí bod poznání pohybu	67
4.2	Klasifikace forem pohybu	70
4.3	Absolutní a relativní pohyb	73
4.4	Dynamický a strukturní pohyb	73
4.5	Vybrané texty	78
4.5.1	Aristotelés ze Stageiry	78
4.5.2	Denis Diderot	79
4.5.3	Emanuel Rádl	81
II	Evoluční ontologie	85
4.6	Proč ontologie evoluční?	86
5	Dva pozemské ontické řády	89
5.1	Ontologie N. Hartmanna a ontologie evoluční	89
5.2	Evoluce a uspořádanost	98
5.3	Dva ontické řády skutečnosti	104
5.4	Vybrané texty	113
5.4.1	Nikolai Hartmann	113
5.4.2	Egon Bondy	116
5.4.3	David Bohm	119
6	Dvě pozemské evoluce a informace	123
6.1	Evoluce přirozená	123
6.2	Evoluce umělá	131
6.3	Evoluce a informace	141
6.4	Vybrané texty	149
6.4.1	Ilya Prigogine	149
6.4.2	Stephen Jay Gould	152
6.4.3	Carl Friedrich von Weizsäcker	155

7	Ontologický koncept kultury	158
7.1	Podstata kulturní informace	158
7.2	Ontická role kulturní informace	164
7.3	Ekologická opozice přírody a kultury	171
7.4	Vybrané texty	181
7.4.1	Pierre Teilhard de Chardin	181
7.4.2	Konrad Lorenz	184
7.4.3	Henryk Skolimowski	186
8	Hlavní kategorie a problémy evoluční ontologie	190
8.1	Problém přírody	190
8.2	Kultura — ekologická kategorie?	198
8.3	Problém člověka	207